

Здружение на граѓани „Младински образовен форум“

Дренак 34А

1000 Скопје, Северна Македонија

T: +389 (0) 2 3139692, F: +389 (0) 2 3114412

info@mof.org.mk, www.mof.mk

Стратегија за работа на Младински образовен форум 2020-2023 година

1. Контекст во кој работи организацијата
2. Визија, Мисија и стратешки приоритети на МОФ
3. Стратешка Матрица

1. Општествен контекст во кој работи организацијата

Младински приоритети и предизвици

Младинските организации на локално и национално ниво се обидуваат да ја подобрат ситуацијата на младите во државата низ различни проекти и иницијативи, но често не наидуваат на поддршка и соработка од страна на институционалните чинители. Во исто време, во изминатите години не е забележително дејството и влијанието од донесените мерки и механизми од страна на државата врз подобрувањето на општествено-економското вклучување на младите. Оваа анализа ги разгледува состојбите со младите во општеството во неколку аспекти: образование, младинска невработеност, миграција, учество на младите во носење одлуки и младинската инклузија.

Образование

Со децении образованието во Република Северна Македонија се соочува со недостатоци во квалитетот на спроведување на наставата, пристап до основни услови за учење, недоследни образовни политики и неподготвен наставен кадар кои негативно се рефлектираат врз квалитетот на образованието. Ваквата состојба дополнително се влошува имајќи го предвид фактот дека државата инвестира малку финансии во насока на подобрување на квалитетот на сите нивоа во образовниот процес. Последиците од ваквата состојба директно ги афектираат учениците од основно, средно и високо образование. Имено, резултатите од истражувањето на Светска банка (2019 година) покажуваат дека дете, родено денес во Република Северна Македонија, кога ќе порасне ќе биде продуктивно само 53% од она што би можело да биде ако имало целосно образование. Дополнително, резултатите покажуваат дека 70% од учениците имаат познавања во областа на математиката под основното ниво, а пак две-третини од петнаесет годишните ученици во Северна Македонија се функционално неписмени во однос на читањето.

Според истажување спроведено од страна на Фондацијата Фридрих Еберт (во 2019 година), младите во Северна Македонија имаат високи аспирации за своето образование (повеќе од 80% сакаат да се здобијат со универзитетско образование), но, речиси половина од нив не се задоволни со квалитетот на образовниот процес во државата.

Значително е да се напомене дека ваквата ситуација во образованието е влошена по појавата на пандемијата во која институциите не успеа да одговорат на предизвиците со кои се соочи образовниот систем. Голем број на ученици се соочија со недостиг на помагала за учење, нефункционален образовен систем кој не е прилагоден на дигиталните начини на спроведување на настава и неподготвени професори кои немаат доволно знаење да држат онлајн настава. Ваквата реалност ќе остави трајни последици на цела генерација млади кои немале пристап до квалитетно образование, а во некои рурални региони пак воопшто немале пристап до никакво образование за времетраење на кризата.

Младинска невработеност

Невработеноста е еден од клучните проблеми кои ги засегаат младите во Република Северна Македонија. Имено, стапката на невработеност на младите е една од највисоките во Европа со 35%, и двојно поголема од општата стапка на невработеност во земјата која изнесува 17,5% (Државен завод за статистика 2019). Во некои општини, стапката на невработеност на младите достигнува до 80% (Реактор – Истражување во акција 2012). Постоечките наоди од светот предупредуваат дека високото ниво на невработеност на младите има далекосежни последици за добросостојбата на младите луѓе. Оваа ситуација значително се влоши со појавата на пандемијата од COVID-19 каде голем дел од младите ги изгубија своите работни места.

Миграција

Иселувањето на младите од државата е еден од главните проблеми со кои се соочува македонското општество. Иако не постои веродостојна статистика за „одливот на мозоци“, сепак, меѓународните студии и анкети даваат увид во алармантната состојба. Последниот извештај на Светската банка за „Миграцијата и одливот на мозоци во Европа и Централна Азија“ покажува дека една четвртина од македонското население (приближно 500,000 жители) веќе ја напуштило земјата (Светска банка 2019). Според истиот извештај, стапката на емиграција на високообразовани работници од Северна Македонија е една од највисоките на Балканот и во Источна Европа, а речиси 40% од оние што мигрирале имаат завршено високо образование. Истражување на Фондацијата Фридрих Еберт (2019 година) покажува дека за повеќето млади луѓе или за 48,30% главна причина за иселување е подобрување на животниот стандард, потоа е наведена повисоката плата за 17,50%, подобри можности за вработување со 11,30% и подобро образование за 7,80% од испитаниците.

Учество на младите во носење одлуки

Во 2019 година беа одржани првите слободни и демократски избори за избор на студентски претставници на Универзитетот Св. Кирил и Методиј. Иако беа одржани избори на речиси сите универзитети во државата не постојат информации за степенот на младинско учество во носењето на одлуки на универзитетско ниво. Дополнително, значајно е да се напомене дека Законот за средно образование сеуште не е ревидиран и не опфаќа членови за регулирање на средношколското учество во процеси на носење одлуки преку организација на средношколски заедници. Покрај ова, локалните младински совети се нефункционални и не ги рефлектираат потребите на младите во своите општини. За крај, истражувањето на Фондацијата Фридрих Еберт (2019 година) покажува дека 61% од младите сметаат дека политичарите не се грижат за нивните мислења, додека 73% сметаат дека треба да имаат повеќе можности за да го кренат својот глас во политиката.

Младинска инклузија

Инклузивните системи овозможуваат образование со подобар квалитет за сите и играат важна улога во менувањето на дискриминаторските ставови кај младите. Инклузивните наставни програми избегнуваат бинарни наративи, го вклучуваат придонесот на маргинализираните и малцинските групи во локалната средина и овозможуваат прилагодување на наставните програми со стилови на учење на децата со посебни образовни потреби. Ваквите системи изоставуваат во македонскиот образовен систем и таквата ситуација негативно се рефлектира врз младите со попреченост. За подобрување на состојата во државата, треба да се инвестираат значителни ресурси во обуки за наставници и вработени; подобрување на инфраструктурата, материјалите за учење и опремата но и во ревидирање на наставните програми за успешно спроведување на инклузивното образование.

2. Визија, Мисија и Стратешки приоритети

Визија на МОФ:

Младите се активни граѓани во слободно демократско и интегрирано општество во кое имаат квалитно образование.

Мисија на МОФ:

Младински образовен форум (МОФ) е младинска заедница која овозможува образование за дебата, правна писменот, лични и професионални вештини; креира истражувања и политики; обезбедува медиумски простор и информираност; поддржува активизам, самоорганизирање и учество; за општествен развој на младите.

Стратешки приоритети на МОФ:

П1. Современа едукација за младинска перспективност

П2. Ангажирани и самоорганизираны млади кои влијаат за подобрување на општеството

П3. Информирани млади кои критички размислуваат и слободно се изразуваат

П4. Унапреден општествен статус на младите преку квалитетни младински и образовни политики

П1. Современа едукација за младинска перспективност

Во периодот 2020-2023 година, МОФ ќе работи во насока **на препознавање и вреднување на неформалното образование од страна на институциите**. Имајќи ја оваа цел на ум, програмите на МОФ ќе работат на унапредување и адаптирање на формалното образование преку неформално-образовни активности, во смисла на организирање на обуки и тренинзи за професори и наставниот кадар, со цел да се овозможи споделување на практики од неформалното образование но и простор за споделување на позитивни искуства од секојдневната работа на овие лица. Преку кампањи, настани и активности за млади, МОФ ќе работи на промоција на придобивките од вклучувањето во неформално образование. Во овој поглед, за МОФ е значајно да биде партнер со училиштата и генерално со институциите надлежни за образовните политики и процеси, но уште поважно и позначајно е партнерството со младинските претставнички тела и структури.

Преку креирање на онлајн платформа за неформално учење и врсничка едукација, МОФ ќе овозможи простор за систематизирање и дигитализирање на неформално-образовните содржини и поголема пристапност за заинтересираните средношколци. Младинските тренери ќе бидат обучени за онлајн едукација и менторство. Во оваа насока, а со цел **зголемување на знаењето на младите преку технологија и современи методи**, безбедни од аспект на Covid-19 кризата, МОФ ќе овозможи креирање на нови дигитални и едукативни содржини, а во исто време и простор за младинска вклученост и интеракција.

Дебатната програма ќе работи на развивање на критичко размислување во формалното образование преку вклучување на содржините од дебатниот курикулум во рамки на проектните активности, изборните предмети и часовите по „говорење и пишување“. Со **цел унапредување на квалитетот на формалното образование**, покрај вклучување на дебатата и елементи од дебатниот курикулум, МОФ ќе ги ревидира постоечките содржини за развој на формалното образование.

На полето на младинската (не)вработеност организацијата во наредните години ќе работи на **Подобрување на условите и конкурентноста на младите на пазарот на трудот**, првично преку градење на вештини за нивно вработување и нивно вклучување во претприемништво, не само преку дизајнирање на модули во оваа област, туку и преку редовно застапување за квалитетни политики за младинско вработување. Дополнително, во својата работа, МОФ ќе ги поврзе младите со бизнис заедницата, локалната самоуправа и образовните институции за да влијае врз унапредување на климата за вработување на младите. Во моментот сеуште постои јаз помеѓу образовните програми и потребите на пазарот на трудот, па токму затоа, МОФ ќе го адресира овој проблем преку своите активности.

П2. Ангажирани и самоорганизирани млади кои влијаат за подобрување на општеството

Младите во нашата земја веруваат дека не е нивна лична обврска да направат промена за подобрување на нивните примарни средини. Со цел **младите да делуваат во своите заедници**, МОФ преку младинските клубови ќе овозможи поддршка и менторство на младински акции, кампањи и иницијативи. Целта на активностите во младинските клубови на МОФ е да се создадат услови за поддршка на процесите на младинска интеграција и инклузија, но и да се поттикнат младите да го користат младинскиот активизам како начин на адресирање на конкретни младински прашања. Во таа насока, преку вклучување на членството во дигитални и изведбени уметности, МОФ ќе ги поттикне младите да бидат гласни, вклучени и видливи.

Во услови кога законската регулатива за прв пат препознава младински тела како претставничка форма на младите, МОФ ќе придонесе во демократско воспоставување на овие тела. Преку тренинзи, консултации, заеднички активности и мониторинг на работата, организацијата ќе ги поддржи процесите на воспоставување на овие тела, унапредување и мониторинг на нивната работа. Првенствено, но не ограничувајќи се на активностите во програмата за Истражување, анализа и креирање на младински и образовни политики, МОФ ќе се залага за **Демократски независни претставнички тела кои ефективно ги застапуваат своите конституенти**.

П3. Информирани млади кои критички размислуваат и слободно се изразуваат

Покрај значајната улога во информирањето на младите за тековните случувања и промени во општествениот живот, Радио МОФ ќе креира содржини и ќе организира работилници и обуки за **Зголемување на медиумската, дигиталната писменост како и критичкото размислување кај младите**. Иако зголемувањето на критичкото размислување првенствено се опфаќа преку дебатните активности на МОФ, во насока на остварување на оваа конкретна цел ќе се креираат медиумски информативни содржини, но и ќе се работи на зајакнување на капацитетите на младите новинари. Односно, во услови кога значително малку млади се запишуваат на студии по новинарство, Радио МОФ ќе овозможи простор за професионално надградување на млади новинари и новинари почетници.

Институциите кои ги имаат младите како своја примарна група, како и образовните институции, недоволно ги поддржуваат младите за нивно вклучување во процесите на правење на промени во нивните средини. Програмата за Младински активизам, Дебатната програма и Радио МОФ директно ќе работат на **Овозможување простор за кротивно размислување и изразување на младите**, во таа насока, Радио МОФ, преку програмата Младински Активизам ќе организира настани и активности за локална и национална промоција на млади активисти. Редовната комуникација со младите, како целна група на Радио МОФ, се покажа како успешен пример за адресирање на младински проблеми во јавниот дискурс. Содржините на Радио МОФ ќе бидат конципирани во насока реално и навремено да се отвора простор за младинските приоритети и проблеми во јавниот дискурс. Од една страна, ова ќе се постигне преку редовно известување за конкретните прашања, но од друга, преку организирање на дебати и дискусии со клучните актери во процесите на креирање на политиките за млади.

Потребата од алтернативен, распространет и лесно достапен простор за промоција на младите уметници, Радио МОФ ќе ја адресира преку **Промоција на млади домашни уметници и поддршка на алтернативната културна сцена**. Бидејќи младите во нашата земја немаат доволно младински простори, ниту пак уживаат финансиска независност, еден начин на кој може да се влијае на поддржување на младите е овозможување на простор за креативно изразување на младите независни уметници. Преку следење на политиките за млади и институционалната поддршка која ја добиваат младите, МОФ ќе работи на предлагање на квалитетни политики, но и застапување за поддршка на младинската културна сцена.

П4. Унапреден општествен статус на младите преку квалитетни младински и образовни политики

Работата во младинските клубови на МОФ и во претстојниот период ќе биде насочена кон охрабрување на младите да комуницираат со институциите и да се застапуваат за своите проблеми. Дополнително, МОФ ќе организира работилници, предавања, тренинзи и обуки за младите да бидат охрабрани да **Влијаат на работата на институциите и да учествуваат во креирање и имплементирање на политики за млади**. Програмата за истражување, анализа и креирање на младински и образовни политики, во претстојниот период ќе работи на градење на аналитички капацитети кај младите за следење на работата на институциите и креирање на документи за застапување за политики базирани на факти.

COVID-19 кризата ги потенцираше недостатоците во образовниот систем, и отвори потреба за застапување за дигитализација на високото образование преку осовременување на високо-образовните процеси. МОФ ги следеше состојбите во кои се наоѓаа студентите на почетокот на кризата во 2020 година, а наодите од овие анализи укажаа на голема неподготвеност на Универзитетите и факултетските единици. Преку директна

работа со студентите, средношколските и студентските претставници, во престојниот период, МОФ ќе ги следи процесите на дигитализација во образованието и ќе продуцира компаративни препораки за **Осовременување и дигитализација на високото и средното образование.**

Покрај образовниот систем кој беше целосно закочен од здравствената криза, младите се соочија со бројни предизвици во повеќе области во нивното секојдневие. Поради ова, МОФ ќе работи на **Поддршка на младите во справувањето со ефектите од COVID-19 кризата** преку организирање на активности за унапредување на менталното здравје и градење на вештини за полесно вработување на младите, а преку формирање на младински мрежи и здружено делување, МОФ континуирано ќе се застапува за подобрување на институционалната поддршка на младите.

3. Стратешка матрица на Младински образовен форум за периодот 2020-2023 година

П1. Современа едукација за младинска перспективност.	П2. Ангажирани и самоорганизирани млади кои влијаат за подобрување на општеството.	П3. Информирани млади кои критички размислуваат и слободно се изразуваат.	П4. Унапреден општествен статус на младите преку квалитетни младински и образовни политики.														
Ц1. Неформалното образование ги подобрува можностите за младите и е препознато и вреднувано од институциите Активности: <table border="1"> <tr> <td data-bbox="152 523 611 667"> A1. Унапредување и адаптирање на формалното образование преку неформално-образовни пристапи и искуства </td> </tr> <tr> <td data-bbox="152 667 611 738"> A2. Промоција на придобивките од неформалното образование </td> </tr> <tr> <td data-bbox="152 738 611 847"> A3. Создавање партнерства и мрежи со образовни институции и младински претставнички тела </td> </tr> </table>	A1. Унапредување и адаптирање на формалното образование преку неформално-образовни пристапи и искуства	A2. Промоција на придобивките од неформалното образование	A3. Создавање партнерства и мрежи со образовни институции и младински претставнички тела	Ц1. Младите делуваат во своите заедници Активности: <table border="1"> <tr> <td data-bbox="651 448 1111 560"> A1. Поддршка и менторство на младински иницијативи, акции и кампањи </td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 560 1111 775"> A2. Употреба на визуелни, изведбени и дигитални уметности како форма на изразување за покревање општествени и младински прашања </td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 775 1111 847"> A3. Промоција и информирање за младински активизам </td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 847 1111 991"> A4. Креирање услови и поддршка на процесите на младинска интеграција и инклузија </td> </tr> </table>	A1. Поддршка и менторство на младински иницијативи, акции и кампањи	A2. Употреба на визуелни, изведбени и дигитални уметности како форма на изразување за покревање општествени и младински прашања	A3. Промоција и информирање за младински активизам	A4. Креирање услови и поддршка на процесите на младинска интеграција и инклузија	Ц1. Зголемена медиумска и дигитална писменост и критичко размислување кај младите Активности: <table border="1"> <tr> <td data-bbox="1142 488 1601 632"> A1. Работилници за медиумска писменост, мултимедијални алатки и дигитални комуникации </td> </tr> <tr> <td data-bbox="1142 632 1601 775"> A2. Медиумски содржини насочени кон едукација и развивање на критичкоразмислување </td> </tr> <tr> <td data-bbox="1142 775 1601 847"> A3. Зајакнување на капацитетите на младите новинари </td> </tr> </table>	A1. Работилници за медиумска писменост, мултимедијални алатки и дигитални комуникации	A2. Медиумски содржини насочени кон едукација и развивање на критичкоразмислување	A3. Зајакнување на капацитетите на младите новинари	Ц1. Младите влијаат на работата на институциите и учествуваат во креирање и имплементирање на политиките за млади Активности: <table border="1"> <tr> <td data-bbox="1632 523 2092 703"> A1. Охрабрување на младите да комуницираат со институциите за своите проблеми, преку едукација за младински политики и застапување </td> </tr> <tr> <td data-bbox="1632 703 2092 775"> A2. Поддршка на соработката помеѓу младите и институциите </td> </tr> <tr> <td data-bbox="1632 775 2092 884"> A3. Мониторинг на работата на институциите и следење на потребите на младите </td> </tr> <tr> <td data-bbox="1632 884 2092 1027"> A4. Креирање истражувања, анализи, документи и застапување за политики базирани на факти </td> </tr> </table>	A1. Охрабрување на младите да комуницираат со институциите за своите проблеми, преку едукација за младински политики и застапување	A2. Поддршка на соработката помеѓу младите и институциите	A3. Мониторинг на работата на институциите и следење на потребите на младите	A4. Креирање истражувања, анализи, документи и застапување за политики базирани на факти
A1. Унапредување и адаптирање на формалното образование преку неформално-образовни пристапи и искуства																	
A2. Промоција на придобивките од неформалното образование																	
A3. Создавање партнерства и мрежи со образовни институции и младински претставнички тела																	
A1. Поддршка и менторство на младински иницијативи, акции и кампањи																	
A2. Употреба на визуелни, изведбени и дигитални уметности како форма на изразување за покревање општествени и младински прашања																	
A3. Промоција и информирање за младински активизам																	
A4. Креирање услови и поддршка на процесите на младинска интеграција и инклузија																	
A1. Работилници за медиумска писменост, мултимедијални алатки и дигитални комуникации																	
A2. Медиумски содржини насочени кон едукација и развивање на критичкоразмислување																	
A3. Зајакнување на капацитетите на младите новинари																	
A1. Охрабрување на младите да комуницираат со институциите за своите проблеми, преку едукација за младински политики и застапување																	
A2. Поддршка на соработката помеѓу младите и институциите																	
A3. Мониторинг на работата на институциите и следење на потребите на младите																	
A4. Креирање истражувања, анализи, документи и застапување за политики базирани на факти																	

Ц2. Зголемување на знаењето на младите преку технологија и современи методи Активности: <u>A1.</u> Креирање платформа за дигитално неформално образование <u>A2.</u> Дигитализација на програмските содржини и неформално образовни активности <u>A3.</u> Осовременување на содржините и вклучување нови методи за едукација и менторско учење	Ц2. Демократски независни младински претставнички тела кои ефективно ги застапуваат своите конституенти Активности: <u>A1.</u> Поддршка на процесите на воспоставување на младински простори и младински претставнички тела <u>A2.</u> Градење на капацитетите, соработка и мониторинг на работата на младинските претставнички тела за застапување за младински политики <u>A3.</u> Воспоставување соработка, градење на капацитетите и поврзување со подмладоци на политички партии	Ц2. Овозможување простор за креативно размислување и изразување на младите Активности: <u>A1.</u> Организација на настани и активности за промоција и вмрежување на локални и регионални млади активисти <u>A2.</u> Обезбедување можности за рефлектирање на младински приоритети, проблеми, иницијативи и нивно претставување во јавниот дискурс	Ц2. Осовременување и дигитализирање на високото и средното образование Активности: <u>A1.</u> Застапување за потребата од дигитализирање на високото образование <u>A2.</u> Анализирање и следење на условите за спроведување на дигитализацијата во високото образование <u>A3.</u> Мониторинг на процесите на ефектите од дигитализацијата во средното и високото образование Ц3. Поддршка на младите во справувањето со ефектите од КОВИД-19 кризата <u>A1.</u> Работилници за унапредување на благосостојбата кај младите. <u>A2.</u> Истражувања за факторите што влијаат врз квалитетот на животот на младите <u>A3.</u> Застапување за достапност на институционална поддршка во насока на подобрување на квалитетот на животот на младите

Ц3. Унапреден квалитет на формалното образование Активности: A1. Развивање критичко размислување преку вклучување дебата во формално образовните активности A2. Унапредување на методите на работа во формалното образование преку соработка со наставниот кадар A3. Ревизија на постоечките и креирање современи содржини за развој на формалното образование		Ц3. Промоција на млади домашни уметници и поддршка на алтернативната културна сцена Активности: A1. Овозможување простор за креативно изразување на млади независни уметници A2. Застапување за институционална поддршка на независната младинска културна сцена	
Ц4. Подобрени услови и конкурентност на младите на пазарот на трудот Активности: A1. Градење вештини за вработување и претприемништво кај младите A2. Застапување за квалитетни политики за младинско вработување A3. Подобрување на климата за вработување на младите преку нивно поврзување со бизнис заедницата, локалната самоуправа и образовните институции			